

УДК 378.016:793.3

Дарина ЮХИМЕНКО, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти кафедри хореографії Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Тетяна БЛАГОВА)

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК У СТУДЕНТІВ-ХОРЕОГРАФІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КЛАСИЧНОГО ЕКЗЕРСISУ

Проаналізовано важливість класичної хореографії та розкрито її значення як необхідного освітнього компонента в навчальному процесі для студентської аудиторії. Описано методичні підходи, якими можна користуватися впродовж всього навчання студентам-хореографам. Наведено і проаналізовано ключові характеристики класичного екзерсису, які допоможуть розкрити та розвинути усі необхідні знання, вміння, навички під час його опанування.

***Ключові слова:** класичний танець, хореографія, студенти-хореографи, екзерсис, мистецтво, педагог, хореографічна освіта.*

Кожному хореографу відомо, що класичний танець є базовим, фундаментальним освітнім компонентом навчального процесу у студентів-хореографів вищих шкіл. Ця дисципліна вивчається протягом усіх років навчання на першому бакалаврському рівні. Кожного навчального року розвиває раніше набуті вміння та виявляє у студентів нові професійні навички, закарбовує їх у теоретичній та м'язовій пам'яті. Без вивчення класичного екзерсису не буде успішного результату в подальшому опануванні будь-якого стилю хореографії. Класичний танець повинен бути завжди на поважному місці для студентів-хореографів, балетмейстерів та для тих, хто взагалі пов'язаний з танцювальним мистецтвом. За допомогою всіх навичок, які майбутні фахівці хореографічного мистецтва здобувають впродовж навчання, вони зможуть гідно виглядати зі своїм номером на сцені, навчати мистецтву танцю дітей, дорослих та всіх бажаючих, отримувати нагороди чи почесні звання за свої вміння та старання, бути висококваліфікованими та конкурентоспроможними професіоналами своєї справи [4, с. 281].

Здобувати свої професійні вміння студент-хореограф розпочинає ще напочатку першого курсу, як на практичних, так і на лекційних заняттях, бо теоретичний складник в класичному танці не менш важливий за практичне відпрацювання екзерсису. Перш за все, майбутній хореограф вивчає базу з точки зору канонів хореографічної освіти, а саме: правильне положення корпусу та голови, позиції рук та ніг. Для кращого розуміння та розвитку майбутніх фахових навичок в екзерсисі класичного танцю студент спочатку опановує вправи теоретично, лише потім переходить до практичного відпрацювання на парах з поступовим ускладненням (як правило кожного навчального семестру екзерсис

ускладнюється). Таким чином, використовується поступове вивчення навчального матеріалу й за цим принципом у майбутніх фахівців хореографії формуються правильні професійні навички, які обов'язково знадобляться в майбутньому [3, с. 3].

Виконання класичного екзерсису біля станка – це перша сходинка в розвитку фахових навичок цього виду мистецтва. Повний та гармонійний розвиток завершується на етапі всіх опрацьованих вправ на середині залу та довершеного уміння переміщувати себе в обмеженому сценічному просторі. Ці особливі ланки створюють для майбутнього хореографа повний спектр для вдосконалення всіх своїх знань, умінь та навичок у процесі навчання класичного екзерсису [5, с. 28].

Екзерсис біля станка дає початок і розуміння, що варто очікувати далі, а вправи на середині танцювального класу продовжують формувати, вдосконалювати знання, які були отримані біля станка раніше. Вправи на координацію та вестибулярний апарат у повному обсязі довершують процес опанування всіх навичок, які студент може набути впродовж навчання у ЗВО і в майбутньому ділитися ними зі своїми вихованцями.

За допомогою компетентнісного підходу, яким педагоги користуються на заняттях, у студентів пришвидшується прогрес під час навчального процесу. Такий підхід позитивним чином впливає на предмет класичної хореографії, бо характеризується зміщенням акцентів у викладанні на більш самостійну діяльність студентів-хореографів, зокрема, переорієнтацію освітнього процесу у фахових компетентностях. Але цей підхід не замінює повноцінне традиційне заняття. Такі пари також проводяться регулярно [2, с. 102].

Щоб досягти бажаних високих результатів у класичній хореографії, варто дотримуватися ключових характеристик цього процесу, зазначених нижче.

Технічна майстерність. Студент повинен володіти класичним танцем на високо-технічному рівні. Щоб пришвидшити цей процес, потрібно дотримуватись всіх правил виконання вправи, напружувати і тримати м'язи тіла в тонусі під час виконання. Основне правило – багаторазове повторення і відпрацювання руху.

Музичність і ритмічність. Не мало важливий складник, адже, без відчуття такту важко стати професійним танцівником, тому потрібно розвивати вміння сприймати музику і рухатися у відповідності з ритмом. Цьому можна навчитися, якщо відвідувати всі заняття та бути старанним студентом.

Естетика та виразність. Такі навички потрібно розвивати після стовідсоткового засвоєння матеріалу теоретично та на півшляху його опанування практично. Якщо повністю вивчена схема руху, далі необхідно підключити виразність та естетичність. Необхідно намагатися виконувати рух легко й витончено. Для декого важко знайти в собі ці складові, а хтось відразу може застосовувати їх в ході практики. Але у будь-якому випадку необхідно користуватися порадами педагога з цього приводу.

Робота у команді. Опанування екзерсису класичного танцю до своїх складових включає співпрацю з однокласниками. Студенти повинні вчитися працювати в команді, прислухатися до інших, якщо критика є дійсно конструктивною, та дотримуватися загальних хореографічних правил [1, с. 179].

Стійкість та самодисципліна. Це саме той складник, який залежить тільки від себе. На нього можна вплинути лише частково, за допомогою мотивації, але студенти-хореографи, перш за все, повинні шукати мотивацію в

собі, слідкуючи за власним зростанням та поступовим набуванням творчого потенціалу.

Вищеперераховані аспекти при обов'язковому дотриманні допоможуть студентам-хореографам розкрити свій повний діапазон професійних навичок, направити їх у потрібне русло, використати для побудови майбутньої успішної кар'єри у світі класичного танцю та інших видів хореографії.

Тож, підсумовуючи, можемо наголосити, що процес набуття навичок фахового спрямування у студентів-хореографів є складним, тривалим та багатовекторним, але, якщо слідувати всім правилам навчального процесу і сумлінно підходити до цієї справи, то обов'язково студент стане професіоналом танцювального мистецтва. Конструкція класичного виду хореографії формувалася впродовж багатьох років та століть й увібрала в себе все найнеобхідніше та найвиразніше. Ця хореографія є, була і буде універсальною системою, що впродовж всіх років навчання формуватиме танцювальну культуру студента та наділятиме їх творчим потенціалом, професійними навичками, прививатиме любов до прекрасного – до мистецтва танцю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мартиненко О. Методика роботи з хореографічним колективом: теорія і практика : підручник для здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальностей 024 Хореографія, 014 Середня освіта (Хореографія). Мелітополь : Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2020. 390 с.

2. Медвідь Т. Компетентнісний підхід як основа сучасного процесу підготовки майбутнього хореографа у вищій школі. *Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики XXI століття* : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 14-15 квітня 2016 р. С. 100–108.

3. Рева Я. Структура уроку класичного танцю та його основні поняття : метод. реком. з курсу «Класичний танець та методика його викладання» для спеціальностей 024 Хореографія, 014 Середня освіта (Хореографія). Полтават: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2020 р. 21 с.

4. Ткаченко І. Викладання класичного танцю для студентів-хореографів педагогічних вузів України. *ACTUAL TRENDS OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH* : матеріали I міжнар. наук.-практ. конф., м. Мюнхен, 19-21 липня 2020 р. С. 278–284.

5. Цветкова Л. Методика викладання класичного танцю : підручник. 4-е вид. Київ : Альтерпрес, 2017. 324 с.